

حسین ضیایی، استاد مطالعات اسلامی و ایران شناسی دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس، به تاریخ دوم شهریور ماه ۱۳۹۰ در سن ۶۷ سالگی در آن شهر درگذشت. او از سال ۱۹۸۸ میلادی در آن دانشگاه تدریس می کرد و مدیریت بخش ایران شناسی آنجا را برعهده داشت. حسین ضیایی در سال ۱۹۶۷ در رشته ریاضی و فیزیک از دانشگاه ییل فارغ التحصیل گردید و سپس در سال ۱۹۷۶ دکترای خود را، با گذراندن رساله ای درباره فلسفه اشراق از دیدگاه سهروردی، از دانشگاه هاروارد دریافت نمود. موضوع این رساله که در واقع آغازگر بسیاری از آثار بعدی وی بود، بر نظریه شناخت و جنبه های منطقی در فلسفه اشراق تمرکز داشت.

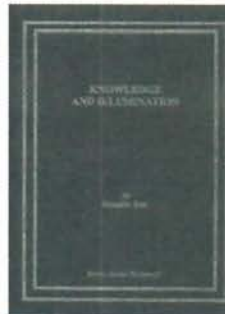
پس از اتمام دوره دکتری ضیایی به ایران بازگشت و تا سال ۱۹۸۱ با انجمن حکمت و فلسفه ایران، دانشگاه تهران و دانشگاه شریف همکاری داشت و دروسی در زمینه فلسفه تطبیقی، فلسفه یونان، فلسفه اسلامی، متون پایه در فلسفه غرب، و منطق طرح و تدریس نمود. از این میان مثلاً می توان به سمیناری در زمینه بازخوانی متن تأملات دکارتی، اثر مهم ادموند هوسرل و قیاس مفاهیم پدیدارشناسی با موضوعات مطرح در فلسفه اسلامی یاد نمود. او در این دوره همچنین در تأسیس مرکز ایرانی مطالعه فرهنگ ها شرکت و با آن همکاری داشت. ضیایی در سال ۱۹۸۲ مجدداً به دانشگاه هاروارد رفت و حدود سه سال در آنجا به تحقیق و تدریس پرداخت و از جمله دروسی در زمینه فلسفه اسلامی، تصوف، و متون فلسفی در اسلام تدوین و تدریس نمود. سپس دوسال نیز در دانشگاه براون استادیار پیوسته بخش مطالعات ادیان بود. ضیایی پیش از پیوستن به دانشگاه کالیفرنیا یک سال نیز در بخش مطالعات ادیان در کالج اوبرلین استادیار بود و دروسی در زمینه بررسی تطبیقی ادیان، پدیدارشناسی دین، و جریان های فکری و نهادهای سیاسی در اسلام قرون میانه ارائه نمود. ضیایی به زبان های فارسی، انگلیسی، عربی، و فرانسه مسلط بود و آلمانی و یونانی را نیز می خواند. به موازات تدریس و دیگر مسئولیت های تمام وقت دانشگاهی، در سال ۱۹۹۸ با همکاری انتشارات مزدا، دست به کار ویرایش، معرفی، و نشر سلسله کتاب هایی تحت عنوان کلی «جریان های فکری در ایران» شد که تا سال ۲۰۱۱ چهارده عنوان در این مجموعه انتشار یافتند.

ضیایی همواره از برکت وجود پژوهندگان و استعداد های جوان نسبت به آینده فرهنگی ایران امیدوار بود و خود نیز تا آنجا که به حوزه کار دانشگاهی اش مربوط می شد، در پرورش این استعدادها می کوشید، اما در چند سال گذشته از وضعیتی که آن را ناشی از فرسایش و فرود معنوی جامعه می دانست، عمیقاً ابراز تأثر می کرد و به آن معترض بود.

مراسم خاکسپاری و یادبود مرحوم حسین ضیایی در روز شنبه دوازدهم شهریور ماه ۱۳۹۰ در آرامگاهی واقع در شمال لس آنجلس با حضور بازماندگان و شماری از بستگان، دوستان، همکاران، شاگردان و سایر دوستان او برگزار گردید. مراسم دیگری نیز به یاد او در دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس در روز دوشنبه چهارم مهر ماه ۱۳۹۰ برگزار شد.

به یاد حسین ضیایی

علی قیصری

Philosophy of Illumination, A New Critical Edition of the Text of Hikmat al-Ishraq with English Translation, Notes, Commentary and Introduction by John Walbridge and HosseinZiai, Islamic Philosophy Translation Series (IPTS), Provo, UT: Brigham Young University Press, 2000

IbnKammuna, *Al-Tanqihat fi Sharh al-Talwihat: Refinement and Commentary on Suhrawardi's, Intimations, A Thirteenth Century Text on Natural Philosophy and Psychology*, Critical Edition, with Introduction and Analysis by HosseinZiai and Ahmed Alwishah, *Bibliotheca Iranica: Intellectual Traditions Series (No. 9)*, Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 2003

سعد بن منصور ابن کمونه، التتقیحات فی شرح التلویحات: شرح علی کتاب التلویحات لشهاب الدین السهروردی، ویرایش متن با مقدمه و توضیحات به زبان انگلیسی توسط حسین ضیایی و احمد الوشاح، انتشارات مزدا، ۲۰۰۳.

Muhammad b. Ibrahim Sadr al-Din Shirazi (MollaSadra), *Addenda on The Commentary on The Philosophy of Illumination: Part One on The Rules of Thought*, Critical Edition, Introduction, Glossary of Technical Terms and Index by HosseinZiai, *Bibliotheca Iranica: Intellectual Traditions Series (No. 13)*, Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 2010.

محمد بن ابراهیم صدرالدین شیرازی (مالأصدرا)، تعلیقات علی شرح حکمة الاشراق: القسم الأول فی ضوابط الفکر، به کوشش حسین ضیایی، انتشارات مزدا، ۲۰۱۰.

گزیده ای از تألیفات حسین ضیایی

برای آگاهی بیشتر، بنگرید به:

<http://www.hosseinziai.com/>

الف) کتب

محمد شریف نظام الدین احمد هروی، انواریه، به اهتمام حسین ضیایی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۸ (چاپ دوم، ۱۳۶۳).

HosseinZiai, *Knowledge and Illumination: A Study of Suhrawardi's Hikmat al-Ishraq*, Brown Judaic Studies 97, Atlanta, GA: Scholars Press, 1990.

برای ترجمه فارسی این اثر، بنگرید به: حسین ضیایی، اشراق و معرفت در اندیشه سهروردی، ترجمه سیما نوربخش، ویراستار حسن سید عرب، تهران: فرزانه روز، ۱۳۸۴ (چاپ دوم، ۱۳۸۹).
شمس الدین محمد شهرزوری، شرح حکمة الاشراق، تصحیح و تحقیق و مقدمه از حسین ضیایی تربتی، تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۲ (چاپ دوم، ۱۳۸۰).

Shihab al-Din Suhrawardi, *The Book of Radiance: PartowNameh, A Parallel English-Persian Text*, Edited and Translated with an Introduction by HosseinZiai, *Bibliotheca Iranica: Intellectual Traditions Series (No. 1)*, Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 1998

Arifi of Herat, *The Ball and Polo Stick or the Book of Ecstasy*, A Parallel Persian-English Text, Edited and Translated with an Introduction and Notes by Wheeler M. Thackston, Jr. and HosseinZiai, *Bibliotheca Iranica: Intellectual Traditions Series (No.3)*, Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 1999

Shihab al-Din Suhrawardi, *The*

Philosophy, London: Routledge, 1995, pp. 465-496.

HosseinZiai, "Sadr al-Din al-Shirazi: 17th c. Syncretism in Islamic Philosophy," in S.H. Nasr and Oliver Leaman (eds.), *Routledge History of Islamic Philosophy*, London: Routledge, 1995, pp. 635-642.

حسین ضیایی، «رساله ای فارسی از سهروردی»، خرد جلودان: جشن نامه استاد سید جلال الدین آشتیانی، به کوشش علی اصغر محمد خانی و حسن سید عرب، تهران: نشر و پژوهش فرزاد، ۱۳۷۷، (صص ۴۲۳ تا ۴۲۵).

حسین ضیایی، «سهروردی و سیاست: بحثی پیرامون آیین سیاسی در فلسفه اشراق»، ایران نامه، سال ۹، شماره ۳، تابستان ۱۳۷۰، صص (۴۱۰-۳۹۶): همچنین بنگرید به: حسین ضیایی، «سهروردی و سیاست، بحثی درباره آیین سیاسی در فلسفه اشراق»، در کتاب منتخبی از مقالات فارسی درباره شیخ اشراق سهروردی، به اهتمام حسن سیدعرب، تهران: انتشارات شفیعی، ۱۳۷۸.

HosseinZiai, "Nur al-Fu'ad: A Nineteenth-Century Persian Text in Illuminationist Philosophy by Shihab al-Din Kumijani," in Lewis Edwin Hahn, Randall E. Auxier, and Lucian W. Stone, Jr. (eds.), *The Philosophy of SeyyedHossein Nasr, The Library of Living Philosophers Volume XXVIII*, Chicago and La Salle, IL: Open Court, 2001, pp. 763-774.

HosseinZiai, "Knowledge and Authority in Shi'i Philosophy," in Linda Clarke (ed.), *Shi'ite Heritage: Essays on Classical and Modern Traditions*, Binghamton and New York: Global Academic Publications, 2001, pp. 359-374.

Hossein Ziai, "Illuminationism," in Ehsan Yarshater (ed.), *EncyclopaediaIranica*, (2004):

<http://www.iranicaonline.org/articles/illuminationism>

ج) گفتگوها

حسین ضیایی، «طلوع فلسفه اشراق»، روزنامه رسالت، ۸ شهریور ۱۳۸۵، ص ۱۸.

حسین ضیایی، «زبان ریاضی راهگشای گفتگوهای فلسفی است»، نشریه اینترنتی «مهر»، ۵ تیرماه ۱۳۸۵

<http://www.mehrnews.com/fa/NewsDetail.aspx?NewsID=343940>

ب) مقالات

HosseinZiai, "Algorithm and Muhammad ibn Musa al-Khwarizmi," *Algorithm*, Vol. 2, No. 1, 1979, pp. 31-57.

HosseinZiai, "Problems in the Philosophy of Mathematics," *Algorithm*, Vol. 2, No. 2, 1980.

حسین ضیایی، «مشاهده، روش اشراق، و زبان شعر: بحثی پیرامون نظام فلسفه اشراق شهاب الدین سهروردی»، ایران نامه، سال ۸، شماره ۱، زمستان ۱۳۶۸، صص (۹۴-۸۱): همچنین در بخارا، سال سیزدهم، شماره ۷۷ و ۷۸، مهر - دی ۱۳۸۹، صص (۵۶-۴۳).

HosseinZiai, "Beyond Philosophy: Suhrawardi's Illuminationist Path to Wisdom," in Frank E. Reynolds and David Tracy (eds.), *Myth and Philosophy*, New York: State University of New York Press, 1990, pp. 215-243.

HosseinZiai, "Source and Nature of Authority: A study of Suhrawardi's Illuminationist Political Doctrine," in Charles Butterworth (ed.), *The Political Aspects of Islamic Philosophy*, Cambridge, MA: Harvard University Press, 1992, pp. 304-344.

HosseinZiai, "Definition and the Foundations of Knowledge in Illuminationist Philosophy: Section on Expository Propositions (*al-Aqwal al-Shariha*), of the [unpublished] Text, *al-Mashari' wa al-Mutarahat*," in BorhanibnYousef, *Papers in Honor of OstadJavadMosleh*, Los Angeles CA: Research & Education Center, 1993, pp. 108-130.

HosseinZiai, "Hafez, *Lisin al-Ghayb* of Persian Poetic Wisdom," in J. C. Bürgel and Alma Giese (eds.), *Papers in Honor of Annemarie Schimmel*, Bern: Verlag Peter Lang, 1995, pp. 449-469.

HosseinZiai, "Shihab al-Din YahyaSuhrawardi," in S.H. Nasr and Oliver Leaman (eds.), *Routledge History of Islamic Philosophy*, London: Routledge, 1995, pp. 434-464.

HosseinZiai, "The Illuminationist Tradition," in S.H. Nasr and Oliver Leaman (eds.), *Routledge History of Islamic*

